

در گفت‌وگو با مدیرعامل خانه نوآوری تعلیم و تربیت عنوان شد:

«مسئله» برای ما مهم است

هوشنگ غلامی / عکاس: ابراهیم سیسان

خانه نوآوری تعلیم و تربیت، فعالیت‌های خود را برای افراد و گروه‌های علاقه‌مند و دارای دغدغه کار و خدمت در عرصه فرهنگی آغاز کرده است. تربیت نیروی نقش‌آفرین از طریق حل مسئله یا مسائل مطرح در عرصه تعلیم و تربیت، از جمله اهداف و رسالت‌های این خانه ذکر شده است. همراه با دکتر عظیم محبی، سردبیر ماهنامه رشد معلم، با سعید مغموری، مدیرعامل خانه تعلیم و تربیت، به گفت‌وگو نشستیم تا با ایده‌ها، برنامه‌ها و عملکرد این نهاد نوپا بیشتر آشنا شویم و زمینه‌ها و بسترهای همکاری مشترک بین واحدهای مربوط در آموزش و پرورش و کارهای این خانه را بررسی کنیم. با هم این گفت‌وگو را می‌خوانیم.

معلم آیا خانه نوآوری در حوزه مسائل

مدیریت تعلیم و تربیت یا در حوزه مسائل دانش‌آموزی فعالیت می‌کند؟ در کل، هر مسئله و مقوله‌ای که در حوزه تعلیم و تربیت مطرح است، محور و بستر فعالیت خانه نوآوری است. خانه نوآوری یک بستر و نوعی تسهیل‌گر است؛ یک جور باغبان و شبه‌شتاب‌دهنده است که به تیم‌های دغدغه‌مند برای حل مسائل نظام تعلیم و تربیت با راه‌های نوآورانه کمک می‌کند. ما به آن‌ها کمک می‌کنیم مسئله شناسایی شده را تحلیل و راه‌حل آن را پیدا کنند. ابعاد اجرایی آن را بسنجند و وارد گود شوند و آن را حل کنند. این مسئله می‌تواند هر مسئله‌ای باشد؛ در هر قالبی هم می‌تواند پیگیری شود.

چهارسوق

در سال ۱۳۹۲ جمعی از معلمان و فعالان حوزه آموزش، برای ارائه تجربه‌های بومی تعلیم و تربیت در قالبی شایسته و تأثیرگذار سبب تولد «چهارسوق» شدند. شعار چهارسوق «هم‌افزایی برای تحول در آموزش» است؛ یعنی «شناسایی، شبکه‌سازی و توانمندسازی فعالانی که در حال شکل‌دهی به تجربه‌ها و نظریه‌های بومی تعلیم و تربیت هستند».

چهارسوق به تدریج رشد کرده و اکنون به کانون شکل‌گیری شبکه‌ای مردمی، گسترده و اثرگذار در حوزه آموزش تبدیل شده است. چهارسوق در حال حرکت به سوی شکل‌دهی جامعه فعالان تحول‌خواه تعلیم و تربیت است. جامعه چهارسوق از اعضای حقیقی و حقوقی متنوعی تشکیل شده است که دغدغه مشترکشان «تحول‌خواهی بومی در نظام آموزشی» است.

چهارسوق در این مسیر، ضمن تأکید جدی بر پذیرش تنوع دیدگاه‌ها، به‌طور کلی به مبانی بومی و اسلامی در تعلیم و تربیت توجه دارد و اسناد بالادستی مرتبط با نظام تعلیم و تربیت را به‌عنوان چارچوب‌های کلان در مسیر این حرکت مدنظر قرار می‌دهد. جامعه چهارسوق به‌تناسب نیازهای فعالان تعلیم و تربیت در داخل و خارج از کشور، عناصر و پدیده‌هایی را درون خود تعریف کرده است و تلاش می‌کند منابع موردنیاز برای اجرایی شدن این عناصر را فراهم آورد.

خانه نوآوری تعلیم و تربیت در نیمه دوم سال ۱۳۹۸ آغاز به کار کرده است. این خانه را مؤسسه مطالعات راهبردی تعلیم و تربیت برهان راه اندازی کرده است. در واقع خانه یکی از واحدهای مؤسسه برهان به شمار می رود و شتاب دهنده‌ای در تهران تخصصی و مسئله محور در حوزه تعلیم و تربیت است که با راهکارهای نوآورانه، به تیم‌های دغدغه مند برای حل مسائل نظام تعلیم و تربیت کمک می کند. مأموریت خانه نوآوری تعلیم و تربیت، تسهیل گری برای شکل گیری و تربیت نیروی انسانی دغدغه مند و توانمند برای حل مسائل ارزشمند جامعه در حوزه تعلیم و تربیت، با توجه به مبانی اصیل اسلامی و نیازهای واقعی جامعه است. اهداف آن عبارت‌اند از: حل مسائل نظام تعلیم و تربیت و رساندن راه حل به نقطه اثر مطلوب؛ تربیت نخبگان نقش آفرین در فضای حرفه‌ای نظام تعلیم و تربیت؛ شبکه سازی نخبگان و ترویج و توسعه کار آفرینی و نوآوری مسئله.

هدف ما تربیت نیروی نقش آفرین از طریق حل مسئله است

ترویجی حساب می شود. «تکانش» سرواژه عبارت «توسعه کار آفرینی و نوآوری آموزشی» است. این رویداد یکی از درگاه‌های ورود تیم به خانه نوآوری تعلیم و تربیت است. این تیم‌ها در هنگام ورود مجموعه آموزش‌هایی دریافت می کنند؛ در حوزه مسئله شناسی، ایده پردازی و ارائه مؤثر، مجموعه رهیافت‌هایی دریافت می کنند که حدود دو هفته طول می کشد. این آموزش‌ها را می گیرند، مسئله خود و راه حل آن را مشخص می کنند. بعد اعتبارسنجی می کنند. حدود ۱۲ رهیار داریم که به آن‌ها کمک می کنند. سؤال‌های آن‌ها را می پرسند تا کار به حدی از آمادگی و ارائه برسد و بگویند می خواهیم این کار و مسئله را با این روش و ابتکار حل کنیم. اگر داورها ارزیابی کنند و جمع بندی آن‌ها این باشد که مسئله خوبی است و کار و تیم خوبی است، می توانند یک سال اینجا مستقر شوند، میز کار و اینترنت و اتاق جلسات و دیگر امکانات در اختیارشان قرار می گیرد تا در طول یک سال، در واقع مسئله شان به راه حل و سرانجام برسد.

به دنبال حل مسئله ایم

معلم نگاه شما به این عبارت توسعه کار آفرینی و نوآوری آموزشی (تکانش) چیست و مخاطبان برداشتشان از این واژه چه باید باشد؟

یعنی در خانه نوآوری تعلیم و تربیت، صرفاً بحث نسبت کسب و کار مطرح نیست. آن هم یک وجه از کار در خانه است. این خانه مسئله‌ای را که برای حل آن لازم است کسب و کاری تعریف شود، و مسائلی و قالب‌های دیگر را هم می پذیرد. مثلاً لازم است آموزش و پرورش و مجلس شورای اسلامی دنبال تصویب طرح و بخشنامه و آیین نامه‌ای باشد تا اتفاق خوبی بیفتد، یا کار پژوهشی و مطالعاتی ممکن است باشد؛ کار سیاست گذاری باشد؛ این، انواع و اقسام قالب‌هاست.

مهم برای ما «مسئله» است، ارزشمند و نو بودن مسئله مهم است. تیمی مهم است که در واقع می خواهد این کار را انجام بدهد و مسئله را حل کند و در این یک سال ما به او کمک می کنیم این اتفاق بیفتد. در واقع مأموریت ما این است که در فرایندی که عرض کردم، یعنی راهبری و رهیابی آدم‌هایی که در حوزه تعلیم و تربیت و حوزه‌های وابسته مثل کسب و کار تجربه و تخصص دارند، به این تیم‌ها مشورت و کمک کنیم تا ارتباطات خود را سنجیده‌تر انجام دهند و بتوانند به نقطه اثر مطلوب برسند.

معلم با توجه به رویکردی که خانه نوآوری تعلیم و تربیت دارد، طی یک سال گذشته چه فعالیت‌هایی را در دستور کار داشته‌اید؟

در خانه نوآوری چند اتفاق می افتد. بخشی از اتفاقات، رویداد هستند. ما اتفاقات و رویدادهای متعددی را با اهداف متفاوت برنامه ریزی و اجرا می کنیم. بخشی از رویدادها هم اهدافشان آموزشی است که شامل گروه‌های آموزشی و کارگاه‌های آموزشی در حوزه تعلیم و تربیت می شود؛ بخشی از رویدادها هم از جنس ترویج‌اند؛ مانند رویداد روایت که تجربه‌های تعلیم و تربیتی مطرح را پیگیری و قابل ارائه می کند. یعنی هر فردی که تجربه‌ای نو و مطرح در عرصه تعلیم و تربیت بیان می کند، در طرح و ارائه آن به مخاطبان، به او کمک می کنیم. یک رویداد دیگر، رویداد «برداشت تو» است که شامل نقد فیلم است. فیلم‌های مطرح در عرصه تعلیم و تربیت و سخنرانی‌هایی را که انجام می شوند، می بینند و با حضور یک تسهیل گر درباره آن‌ها صحبت می کنند. رویداد دیگر «تکانش» است که در حوزه توسعه کار آفرینی و نوآوری آموزشی صورت می گیرد و رویدادی

رویداد «خلاق شو»

در این رویداد ۴۰ بخش وجود دارد که خلاقیت و استعدادیابی در مدرسه‌ها، سازه‌های ماکارونی و اورینگامی از جمله آن‌ها هستند که در مدرسه‌ها اجرا شده و شامل دانش‌آموزان هم می‌شود. بهره‌بردارهای پروژه‌های ما می‌توانند معلمان، اولیا، دانش‌آموزان و همین‌طور وزارتخانه باشند. ما در برنامه کاری‌مان «کلاس‌گرام» داریم؛ یک نرم‌افزار که موقعیت کلاس‌های درسی را از نظر توزیع فناوری آموزشی بررسی می‌کند.

مدرسه یعنی الآن نگاهتان این است که افرادی بیایند و مسائل خود را با شما در میان بگذارند؟

بله، خودشان باید بیایند و طرح خود را مطرح و پیگیری کنند. در رویداد به آن‌ها کمک می‌شود مسئله خود را پیدا کنند. چون بعضی‌ها مسئله واضح و مشخصی ندارند. یک تیم هستند که ثبت‌نام کرده‌اند. برای مثال، از تیم‌ها و افراد قبلی که به خانه آمدند و کار خود را شروع کردند، یکی از مسائلشان خانواده توانمند بود که در حوزه توانمندسازی خانواده‌هایی که کودک معلول دارند، کار شد. این بچه‌ها هم می‌توانند فرایند رشد متناسب با خود را داشته باشند.

خانه نوآوری بسترو نوعی تسهیل‌گر است؛ یک جور باغبان و شبیه‌ثناپ‌دهنده

مدرسه گروه‌هایتان دانش‌آموز محور هم هستند یا نه؟

ما هنوز به حوزه نوجوانان ورود نداشته‌ایم. برنامه آینده ما این است که در این حوزه هم کار کنیم. در حال حاضر و بیشتر روی گروه‌های کارشناسی دانشجویی، طلبگی و فارغ‌التحصیلان دانشگاه‌ها متمرکز است که معمولاً رده سنی بین ۱۸ و ۱۹ تا ۳۰ سال را شامل می‌شود.

ما به دنبال حل مسئله هستیم. این رویداد و تعریفی که از آن شده است و در واقع حل مسئله‌مان، فرایند نوآوری و ترجیحاً کارآفرینی است. یعنی اگر مسئله‌ای راه‌حل نوآورانه‌ای بدهد که بتواند یک کسب‌وکار هم داشته باشد، ما او را به آن سمت هل می‌دهیم. حداقلش این است که آن کار بتواند تأمین مالی پایداری داشته باشد.

مدرسه پس منظور شما اشاعه مفهوم نوآوری آموزشی نیست. یعنی منظور این است که وقتی می‌گوییم کارآفرینی آموزشی، یک تعریف آن مثلاً روش تدریس است. شما منظورتان این‌ها نیست؟ نه خود مسئله است که با رویکرد کارآفرینی ارائه می‌شود.

ارتباط با خانه نوآوری تعلیم و تربیت

ما سامانه‌ای داریم و بروشوری هم برای چاپ آماده و تنظیم کرده‌ایم که پس از چاپ، توزیع فراگیری بین فرهنگیان و مدرسه‌ها خواهد داشت. در سایت «eduhouse.ir» هم اتفاقات، رویدادها و برنامه‌هایی در حال اجرا هستند که در آن‌ها نحوه ورود به خانه توضیح داده شده است. افراد در این فضا می‌توانند با ما ارتباط بگیرند. شبکه‌های مجازی ما هم با همان سرشناسه خود فعال‌اند و اتفاقاتی را که در خانه می‌افتند منعکس می‌کنند.

هر کس دغدغه‌ای دارد، ما پای کار هستیم. مثلاً فردی که در حوزه تعلیم و تربیت دغدغه‌ای دارد و می‌خواهد کاری بکند، یکی از جاهایی که می‌تواند به آن مراجعه کند، خانه نوآوری تعلیم و تربیت است. در واقع اینجا ظرفیتی است تا به افراد دغدغه‌مند دارای ایده، طرح و مسئله، مسیر و جهت بدهیم.